

STANDAARD BOEKHANDEL, naamloze vennootschap, eerst boekhandel en uitgeverij, later enkel boekhandel.

Vond, net als de krantengroep rond *De Standaard*, zijn oorsprong in het weekblad *Ons Volk Ontwaakt*, dat in 1911 werd opgericht en een boekhandel begon. Op 1 april 1919 werd in de gebouwen van *De Standaard* in Brussel een afdeling Boekhandel geopend als onderdeel van de naamloze vennootschap *De Standaard*. De Boekhandel verspreidde ook eigen uitgaven, waaronder de tekst van de **Interpellatie van de drie Van's** (Frans van Cauwelaert, Alfons van de Perre en Aloïs van de Vyvere). Op 17 december kondigde de krant de oprichting aan van *De Standaard Bibliotheek*, een reeks waarin men acht tot twaalf boeken per jaar wilde uitgeven. Het eerste boek in deze reeks was een vertaling van *Oorlog tegen Hannibal* van Titus Livius door **Adhemar Geerebaert**. **Marnix Gijsen** werkte een tijdlang voor de jonge uitgeverij.

Op 23 september 1924 meldde het dagblad *De Standaard* dat de afdeling Boekhandel een zelfstandige *Standaard Boekhandel* geworden was, met als hoofdaandeelhouder de naamloze vennootschap *De Standaard*. De *Standaard Boekhandel* begon haar werkzaamheden op 1 oktober 1924. **Arnold Hendrix** werd de eerste voorzitter van de raad van bestuur en **Maurits de Meyer** de eerste directeur.

Bij de oprichting van de vennootschap waren er twee boekhandels: één in Brussel en één in Antwerpen. Er werd meteen gestart met een eigen uitgavenfonds. In het eerste jaar van haar bestaan bracht de Boekhandel zesentwintig titels op de markt, waaronder negen letterkundige, vijf voor het onderwijs en twee over de V.B. Het bedrijf breidde zich uit door de overname van boekhandels en van uitgeverijen, zoals *De Vlaamsche Boekenhalle* in Leuven (1926) en boekhandel en uitgeverij *Siffer* in Gent (1933). In 1932 verhuisde de Boekhandel het grootste deel van haar activiteiten van Brussel naar Antwerpen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werkte het bedrijf gewoon door en in 1945 werd in Tilburg het eerste Nederlandse filiaal geopend. Van kort na de Tweede Wereldoorlog tot in 1986 werd *Dietsche Warande en Belfort* uitgegeven door de *Standaard Boekhandel*. In de jaren 1950 werd de Boekhandel

uitgebreid met een Franstalige tak, de Editions Erasme.

In de jaren 1960-1970 volgde een snelle expansie van het bedrijf onder leiding van Antoon (Tony) Sap, die in januari 1960 De Meyer was opgevolgd. Zowel het aantal boekhandels als het boekenfonds werd uitgebreid. De Standaard Boekhandel breidde het aanbod stripverhalen uit, legde zich naast schoolboeken voor het middelbaar en technisch onderwijs ook toe op het lager onderwijs en bracht de eerste werken in vierkleurendruk in België uit. Er werd gestart met de publicatie van een *Standaard Encyclopedie* in 14 delen (1965-1980), de eerste encyclopedie die uitgegeven werd in Vlaanderen (al werd een groot deel van de inhoud overgenomen en aangepast uit het Italiaans). Bij de tweede druk werd gestart met een nieuwheid: de uitgave van de encyclopedie in wekelijkse afleveringen, die later konden ingebonden worden. In tegenstelling tot in Franstalig België kende dit in Vlaanderen slechts een beperkt succes. In 1964 werd in Nederland het distributiebedrijf Het Karveel opgericht, dat later omgevormd werd tot Standaard Uitgeverij en Distributie.

In 1967 werd de uitgeverij ondergebracht in Scriptoria, die werkte met de handelsnamen Standaard Uitgeverij, Standaard Wetenschappelijke Uitgeverij en Editions Erasme. Er werden verschillende uitgeverijen overgenomen: Moussault's Uitgeverij in Amsterdam (1971), Uitgeverij Van Kampen in Amsterdam (1972), Uitgeverij Het Wereldvenster in Baarn (1973). In 1974 werd samen met Meijer Pers de uitgeverij Idee Boek opgericht, met als doel boeken uit te geven als relatiegeschenk en te verdelen langs de niet-traditionele kanalen.

In 1976 werden de Standaard Boekhandel en Scriptoria meegesleurd in de moeilijkheden rond het dagblad *De Standaard*, dat mede-eigenaar was. Het boekenbedrijf werd door de curatoren integraal verkocht aan het Nederlandse papierbedrijf Bühmann-Tetterode. Er werden drie afzonderlijke naamloze vennootschappen opgericht: de Standaard Uitgeverij, de Standaard Boekhandel (die de Nederlandse vestigingen afgestoten had) en het Standaard Dienstencentrum (administratie en distributie). Tien jaar later verkocht Bühmann-Tetterode Scriptoria aan de Nederlandse uitgeverij Malherbe, terwijl de boekhandels eigendom bleven van het papierbedrijf. Op 1 januari 1987 werd een overeenkomst bereikt met Elsevier-Librico (eveneens van Malherbe) waardoor onderlinge verschuivingen in het boekenfonds plaatsvonden. Op 1 januari 1988 werd samen met Elsevier en Het Spectrum het distributiebedrijf Libridis opgericht. Op 30 augustus 1985 werden de gebouwen van de Standaard Boekhandel vernield door een brand. In 1990 kwam de Boekhandel deels terug in Vlaamse handen. Bühmann-Tetterode liet het bedrijf over aan de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen, de managementsgroep van de Standaard

Boekhandel, Malherbe en de Nederlandse boeken-distributeur Scholtens.

De Standaard boekhandelsketen en uitgeverij groeide als Vlaams en katholiek bedrijf uit de V.B., maar evolueerde vooral onder Sap naar een pluralistische firma. De Standaard Boekhandels bieden een uitgebreid aanbod aan binnen- en buitenlandse werken. De Uitgeverij geeft zowel wetenschappelijke werken als ontspanningslectuur, jeugdboeken en strips uit. Het boekenfonds van de Standaard Boekhandel, respectievelijk Uitgeverij, bevat verschillende werken over Vlaanderen, waaronder *Vlaanderen door de Eeuwen heen* (samen met Elsevier), *Honderd groote Vlamingen*, *Over Vlaamsche Volkskracht*, *Vlaanderen zendt zijn zonen uit*, *De Laude Flandriae*, *De geschiedenis van Vlaanderen en Flandria Nostra*. Daarnaast verscheen een aantal encyclopedieën (*Standaard Encyclopedie*, *Summa Encyclopedie*, *Standaard Medische Encyclopedie*) en overzichtswerken als *Geschiedenis van de Letterkunde der Nederlanden*, *Standaard Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog*, *Standaard Geschiedenis van de Twintigste Eeuw*. Naast katholieke auteurs kwamen ook vrijzinnige, liberale, socialistische en communistische aan bod. Zo bracht de uitgeverij de *Documenten van Camille Huysmans* (1974) en het verzameld werk van *Hendrik de Man* (1974-1976) op de markt.

LITERATUUR: G.D. (= Gaston Durnez), 'Standaard Boekhandel viert gouden jubileum', in *De Standaard* (21 juni 1974); – G. Durnez, 'Standaard Boekhandel is overgenomen door Bührmann-Tetterode', in *De Standaard* (10 november 1976); – G.D. (= Gaston Durnez), 'Standaard en Elsevier bekrachtigen overeenkomst', in *De Standaard* (17 september 1987); – L. Simons, *Geschiedenis van de uitgeverij in Vlaanderen*, II, 1987; – D.L.H., 'Standaard Boekhandel investeert 30 miljoen in nieuwe kantoren', in *De Standaard* (25 november 1988); – 'Standaard Boekhandel miste Vlaamse kans', in *De Nieuwe Gids* (7 juni 1990); – G. Durnez, *De Standaard. Het levensverhaal van een Vlaamse krant*, II, 1993.

GASTON DURNEZ* EN NELE BRACKE